

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Sžo/25/2016
Identifikačné číslo spisu: 1015200310
Dátum vydania rozhodnutia: 24.01.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1015200310.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a členov senátu JUDr. Ivana Rumanu a JUDr. Sone Langovej, v právnej veci žalobcu: CEDR GROUP, s. r. o. - organizačná zložka, so sídlom Kopčianska 10, Bratislava, IČO: 36 696 731, právne zastúpený: JUDr. Václav Jaroščiak, advokát, so sídlom M. Rázusa 14, Žilina, proti žalovanému: Národný inšpektorát práce, Masarykova 10, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. OPS/BEZ/2014/206-2.1 O-526/2014 z 18. decembra 2014, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/47/2015-42 z 21. apríla 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/47/2015-42 z 21. apríla 2016 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. OPS/BEZ/2014/206-2.1 O-526/2014 z 18. decembra 2014 a rozhodnutie Inšpektorátu práce Trnava č. R 246/2014/SE z 29. septembra 2014 z r u š u j e a v e c v r a c i a žalovanému na ďalšie konanie.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi trovy konania pozostávajúce zo sumy 140,- eur zaplatenej titulom súdnych poplatkov a z trov právneho zastúpenia v sume 780,14 eura, všetko na účet jeho právneho zástupcu do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

I.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 1S/47/2015-42 z 21. apríla 2016 zamietol podľa ust. § 250j ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O. s. p.“) žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania a následne zrušenia rozhodnutia žalovaného č. OPS/BEZ/2014/206-2.1 O-526/2014 zo dňa 18. decembra 2014, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie Inšpektorátu práce Trnava č. k.: R 246/2014/SE zo dňa 29. septembra 2014, ktorým podľa § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 125/2006 Z. z.“ alebo „zákon o inšpekcii práce“) uložil žalobcovi pokutu vo výške 2 000,- eur za porušenie povinností vyplývajúcich z

predpisov uvedených v § 2 ods. 1 písm. a) v štvrtom bode zákona č. 125/2006 Z. z. tým, že žalobca využíval závislú prácu fyzickej osoby p. U. P. (nar. XX.X.XXXX), ktorá vykonávala pre žalobcu závislú prácu, mal s ňou uzatvorený pracovnoprávny vzťah na základe pracovnej zmluvy zo dňa 01.12.2013 a nesplnil si prihlasovaciu povinnosť voči Sociálnej poisťovni podľa osobitného predpisu - § 231 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“), čím porušil ustanovenie § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. b) zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 82/2005 Z. z.“ alebo „zákon o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní“).

Krajský súd po preskúmaní žalobou napadnutého rozhodnutia, ako i konania, ktoré vydaniu rozhodnutia predchádzalo dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného, ako i prvostupňové rozhodnutie boli vydané v súlade so zákonom na základe náležite zisteného skutkového stavu, obsahujú všetky obsahové, ako i formálne náležitosti v súlade s ust. § 47 zák. č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) a sú vecne správne.

Argumentáciu žalobcu ohľadne plynulého prechodu pracovnoprávneho vzťahu zamestnankyne p. P. založeného na základe dohody o vykonaní práce (do 30.11.2013) do pracovnoprávneho vzťahu založeného na základe pracovnej zmluvy (od 01.12.2013) bez potreby oznámenia tejto skutočnosti Sociálnej poisťovni, ako i tvrdenia, že vlastne došlo iba k zmene jej statusu zamestnanca a táto zmena nie je dôvodom na odhlásenie z registra a jej následne prihlásenie, krajský súd vyhodnotil ako nedôvodnú.

Krajský súd uviedol, že vo výroku rozhodnutia popísaný skutok možno v zmysle rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 8Sžo/28/2007 považovať za dostatočný, nakoľko delikt je špecifikovaný tak, že ho nie je možné zameniť s iným. Nesplnenie si prihlasovacej povinnosti, čo bolo zistené pri výkone inšpekcie podľa ust. § 2 ods. 1 písm. a) v štvrtom bode zákona o inšpekcii práce a zákazu nelegálneho zamestnávania, podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon o sociálnom poistení konkrétne ust. § 231 ods. 1 písm. b) citovaného zákona postačuje na to, aby mohol správny orgán vo výroku rozhodnutia konštatovať porušenie príslušných ustanovení zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, ktorý v podstate naň odkazuje.

Protiprávne konanie žalobcu spočívalo v porušení ust. § 3 ods. 2 v nadväznosti na ust. § 2 ods. 2 písm. b) zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní tým, že využíval závislú prácu fyzickej osoby p. P., ktorá pre neho vykonávala závislú prácu, mal s ňou uzatvorený pracovnoprávny vzťah na základe pracovnej zmluvy zo dňa 01.12.2013 a nesplnil si prihlasovaciu povinnosť voči Sociálnej poisťovni podľa osobitného predpisu (§ 231 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom poistení). Uvedenú skutočnosť žalobca v rámci správneho konania a ani v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu nespochybnil ani žiadnym hodnoverným spôsobom nevyvrátil. V podstate namietal iba právny záver prijatý správnymi orgánmi a aj v rámci žalobných dôvodov na tomto tvrdení zotrval.

Krajský súd uviedol, že je nesporné, že prvostupňové rozhodnutie odkazuje okrem vyššie citovaných zákonných ustanovení zo strany žalobcu aj na porušenie povinnosti vyplývajúcej z predpisov uvedených v ust. § 2 ods. 1 písm. a) v štvrtom bode zák. č. 125/2006 Z. z., z ktorého žalobcovi nevyplývajú žiadne povinnosti, keďže tento upravuje iba rozsah inšpekcie prác, avšak podľa názoru súdu táto vada nemala vplyv na zákonnosť rozhodnutia, ako aj vzhľadom na skutočnosť, že výrok rozhodnutia tvorí s odôvodnením jeden koherentný celok, ktorý si v danom prípade navzájom neodporuje, a preto sa nemohol stotožniť s námietkou žalobcu ohľadne nepreskúmateľnosti rozhodnutia žalovaného.

Krajský súd sa taktiež stotožnil s právnym záverom žalovaného, že nelegálnym zamestnávaním je využívanie závislej práce fyzickej osoby založenej pracovnoprávnym vzťahom a nesplnenie si povinnosti vo vzťahu k Sociálnej poisťovni podľa osobitného predpisu. Pracovnoprávnym vzťahom sa rozumie nielen vzťah založený pracovnou zmluvou, ale výnimočne za podmienok ustanovených v Zákonníku práce aj v inom pracovnom vzťahu, napr. na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru. Pokiaľ mal teda žalobca s p. P. uzatvorenú dohodu o vykonaní práce (od 05.11.2013 do

30.11.2013) vykonávala pre neho závislú prácu (registračnú povinnosť si žalobca voči Sociálnej poisťovni splnil). Ako náhle však došlo k uzatvoreniu pracovnej zmluvy a vznikol pracovnoprávny vzťah medzi žalobcom a p. P. (od 01.12.2013), na základe ktorého vykonávala prácu predavačky, vykonávala pre neho taktiež závislú prácu, a teda mu vznikla registračná povinnosť vo vzťahu k Sociálnej poisťovni. Túto si však titulom uzatvorenej pracovnej zmluvy splnil až 16.12.2013. Preto argumentácia žalobcu o plynulom prechode a absencii úpravy oznámenia Sociálnej poisťovni v takomto prípade neobstojí. Zo zákona o sociálnom poistení vyplýva, že túto registračnú povinnosť si musel žalobca splniť najneskôr pred začatím výkonu činnosti zamestnanca, čo sa v danom prípade preukázateľne nestalo.

Žalobca si nespĺnil svoju povinnosť uloženú zákonom včas a za tento správny delikt, zákon jednoznačne prikazuje inšpektorátu práce, ako orgánu štátnej správy v oblasti inšpekcie práce, vyvodiť postih podľa ust. § 19 ods. 2 písm. a) zákona o inšpekcii práce. S poukazom na to, že uvedené ustanovenie stanovuje finančný postih v rozpätí od 2 000,- eur do 200 000, eur podľa závažnosti, žalovaný správny orgán uložil žalobcovi postih na dolnej hranici, čo i náležite zdôvodnil.

Podľa názoru súdu záver oboch správnych orgánov zodpovedá zásadám logického myslenia a je v súlade s hmotnoprávnymi ustanoveniami citovaných zákonov, pričom nezistil také vady konania, na ktoré by podľa § 250i ods. 3 O. s. p. musel prihliadnuť, a preto žalobu podľa § 250j ods. 1 O. s. p. zamietol.

O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 250k ods. 1 O. s. p. tak, že žalobcovi, ktorý nebol v konaní úspešný, právo na náhradu trov konania nepriznal.

II.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca. Ako dôvod uviedol, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O. s. p., konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa názoru žalobcu sa prvostupňový súd riadne nevysporiadal so skutkovým a právnym stavom opísaným v žalobnom návrhu a v ňom uvedenou právnou argumentáciou. Uviedol tiež, že odôvodnenie rozsudku je nedostatočné a tým je rozhodnutie nepreskúmateľné.

Žalobca uviedol, že pracovníčku p. P. prihlásil do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia vedeného Sociálnou poisťovňou pred začiatkom výkonu závislej práce, a to podľa pracovnoprávneho vzťahu založeného uzavretou dohodou o vykonaní práce s počiatkom od 05.11.2013. Dohoda o vykonaní práce nebola uzavretá na dobu určitú - do 30.11.2013 a ani prihlasovanie do registra nebolo prihlasovaním na dobu do 30.11.2013.

Po uzavretí pracovnej zmluvy (po 01.12.2013) sa zodpovedná pracovníčka žalobcu dostavila do príslušnej pobočky Sociálnej poisťovne a chcela - žiadala, aby u pracovníčky P. v registri Sociálnej poisťovne bola vykonaná zmena typu pracovnoprávneho vzťahu. Sociálna poisťovňa také oznámenie odmietla s tým, že taká zmena sa má realizovať postupom ukončenia existujúceho poistenia vzniknutého na základe dohody a následnou novou registráciou na základe pracovnej zmluvy. Žalovaný ďalej postupoval podľa pokynov Sociálnej poisťovne, čo znamená, že dňa 16.12.2013 vykonal súčasne odhlášku poistenia p. P. ku dňu 30.11.2013, registrovanej na základe dohody o vykonaní práce a urobil novú prihlášku-registráciu poistenia p. P. podľa pracovnej zmluvy odo dňa 01.12.2013. Po takomto postupe vykonanom nie z vôle žalobcu, ale iba na základe pokynov Sociálnej poisťovne, je obsah administratívneho spisu u p. P. taký, ako keby najskôr bola p. P. registrovaná na základe dohody o vykonaní práce od 05.11.2013 do 30.11.2013 a týmto dňom bola aj odhlásená. Potom žalobca uzavrel s

p. P. pracovnú zmluvu s počiatkom výkonu závislej práce dňa 01.12.2016, ale do registra Sociálnej poisťovne ju prihlásil až 16.12.2013.

Žalobca zastával názor, že Sociálnou poisťovňou vyžadovaný opísaný postup nemá oporu v platnej právnej úprave. Žalobca v existujúcej platnej úprave nenašiel taký všeobecný záväzný právny predpis, z ktorého by vyplývalo, že:

- zmena statusu zamestnanca z pracovnoprávneho vzťahu k zamestnávateľovi založeného na základe dohody o vykonaní práce na zamestnanca s pracovnoprávnym vzťahom na základe pracovnej zmluvy (ďalej len „zmena“) je zákonnou povinnosťou zamestnávateľa na odhlásenie zamestnanca z registrácie poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia (ďalej len „register poistencov“),
- takúto zmenu má zamestnávateľ v registri poistencov Sociálnej poisťovne riešiť ukončením predchádzajúceho poistenia a novým prihlásením do registra poistenca.

Žalobca ďalej poukázal na skutkové a právne skutočnosti, ktoré majú (môžu mať) na rozhodnutie vo veci samej zásadný význam, a to, že :

- zamestnankyňa U. P. bola do registra poistencov ako zamestnanec riadne prihlásená s účinnosťou od dňa 05.11.2013 na základe pracovnoprávneho vzťahu dohody o vykonaní práce, pracovnoprávny vzťah dohody o vykonaní práce podľa Zákonníka práce (do 30.11.2013) prešiel plynule bez prerušenia statusu zamestnanca podľa predpisov zákona o sociálnom poistení do pracovnoprávneho vzťahu zamestnanca na základe pracovnej zmluvy (od 01.12.2013) podľa ustanovení Zákonníka práce,
- z dikcie ustanovenia § 231 ods. 1 písm. b) bod 1 zákona o sociálnom poistení je nesporné, že zákon o sociálnom poistení pri úprave povinnosti zamestnávateľa prihlásiť zamestnanca do registra poistencov nerozlišuje medzi zamestnancom so vznikom pracovnoprávneho vzťahu k zamestnávateľovi na základe dohody o vykonaní práce a na základe pracovnej zmluvy,
- zmenou statusu zamestnanca (typu poistenej FO) sa postavenie poistenca a sporiteľa starobného dôchodkového poistenia v zmysle zákona o sociálnom poistení nijako nezmenilo,
- zámerom zákonodarcu nie je a nemôže byť postup aby zamestnávateľ pri zmene statusu zamestnanca dohodára na zamestnanca s TPP, „dnes“ podával u Sociálnej poisťovne registráciu zamestnanca so statusom TPP s účinnosťou registrácie „zajtra“, a na ďalší deň podal odhlášku toho istého zamestnanca - dohodára s účinnosťou odhlásenia z poistenia „včera“,
- že jeden a ten istý zamestnanec (či podľa už dohody o vykonaní práce alebo pracovnej zmluvy) je v takýchto prípadoch registrovaný v Sociálnej poisťovni v jej registri poistencov včera, dnes aj zajtra ako ten istý poistenec podľa § 231 ods. 1 písm. b) bod 1 zákona o sociálnom poistení - a teda došlo iba k zmene statusu tohto zamestnanca z hľadiska „typu poistenej FO“, preto pri aplikácii na prerokovaný prípad v podstate nedochádza a ani nedošlo k odhláseniu a prihláseniu za podmienok § 231 ods. 1 písm. b) bod 1 zákona o sociálnom poistení,
- zamestnankyňa U. P. ani na jednu sekundu medzi 30.11.2013 a 01.12.2013 neprestala byť zamestnancom, ktorý je prihlásený - evidovaný v registri poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia,
- z tohto faktu vyplýva záver, že zamestnankyňa U. P. bola žalobcom od 05.11.2013 riadne prihlásená do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového poistenia Sociálnej poisťovne, a to spôsobom, ktorý predpokladá zákon pre prihlásenie aj pre zamestnancov v pracovnom pomere založenom pracovnou zmluvou,
- vzhľadom na uvedené, zamestnankyňa U. P. bola riadne prihlásená v registri poistencov aj ku dňu 01.12.2013, kedy vznikol pracovný pomer podľa uzavretej pracovnej zmluvy a žalobca aj ku dňu 01.02.2014 mal splnenú povinnosť podľa § 231 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom poistení.

Žalobca zdôraznil, že pokiaľ žalovaný argumentoval, že: „menovaná v čase výkonu inšpekcie práce vykonávala pre účastníka konania práce predavačky na základe písomnej pracovnej zmluvy uzatvorenej dňa 01.12.2013, nebola však prihlásená do registra Sociálnej poisťovne ako zamestnanec vykonávajúci prácu v pracovnom pomere“ táto argumentácia nemôže obstáť s poukazom na dikciu ustanovenia § 231 ods. 1 písm. b) v spojení s ust. § 4 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, ktoré nevyžaduje osobitnú registráciu zamestnanca vykonávajúceho prácu v pracovnom pomere, ale iba zamestnanca podľa § 4

ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

S poukazom na znenie ustanovenia § 231 ods. 1 písm. b) bod 1) zákona o sociálnom poistení, jeho záveru cit.: „...a oznámiť zmeny v údajoch uvedených v § 232 ods. 2 písm. a) až c)“, žalobca zastával názor, že pri plynulom prechode z jedného typu pracovnoprávneho vzťahu (dohoda o vykonaní práce) do iného (pracovná zmluva) sa má postupovať podľa ustanovení § 232 ods. 2 písm. c) zákona o sociálnom poistení - oznámením zmeny v údajoch uvedených v § 232 ods. 2 písm. c), v tomto prípade oznámením Sociálnej poisťovni, že dňa 01.12.2013 vznikol so zamestnankyňou U. P. pracovný pomer, a dňom 30.11.2013 skončil právny vzťah k zamestnávateľovi založený dohodou o vykonaní práce. Toto žalobca vo vzťahu k Sociálnej poisťovni urobil, táto to však odmietla.

Žalobca uviedol, že ustanovenie § 231 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom poistení obsahuje ustanovenia pod označením 1 až 7, v ktorých definuje najmenej 7 skutkových podstát kedy a koho má povinný subjekt prihlásiť. Prvostupňový správny orgán ani žalovaný vo výrokoch svojich rozhodnutí neuvádzajú, podľa ktorého z bodov 1 až 7 ustanovenia § 231 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom poistení mal žalobca zamestnanca prihlásiť do registra poistencov. Týmto je rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu nepreskúmateľné, a tým že túto vadu rozhodnutia neodstránil žalovaný, je nepreskúmateľné aj rozhodnutie žalovaného.

Vzhľadom k tomu, že prvostupňový súd sa riadne nevysporiadal s právnou argumentáciou uvedenou v žalobe a s niektorými skutočnosťami právnej argumentácie sa nezaoberal vôbec, žalobca žiadal, aby odvolací súd ako odvolacie dôvody primerane vzal do úvahy aj skutočnosti právnej argumentácie opísané v podanej žalobe.

Písomné odôvodnenie prvostupňového rozsudku bolo pre žalobcu prekvapením, pretože bolo v diametrálnom rozpore s obsahom ústneho odôvodnenia výroku rozsudku po jeho vyhlásení. Súd vyhlásený rozsudok ústne odôvodnil predovšetkým tým, že rozhodujúcim dôvodom zamietnutia žaloby je súdom prijatý záver, že pracovníčka U. na základe dohody o vykonaní práce zo dňa 05.11.2013 nevykonávala pre zamestnávateľa závislú prácu, ale práca, ktorú vykonávala na základe pracovnej zmluvy zo dňa 01.12.2013, už bola výkonom závislej práce. Preto žalobcovi po uzavretí pracovnej zmluvy vznikla registračná povinnosť. Túto si žalobca nesplnil a tým sa dopustil správneho deliktu, ktorý bol predmetom rozhodnutia žalovaného.

Žalobca vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie žalovaného správneho orgánu č. OPS/BEZ/2014/206-2.1 O-526/2014 z o dňa 18.12.2014 zrušil a vec mu vrátil na nové konanie. Žalobca zároveň žiadal, aby mu žalovaný uhradil trovy konania na účet jeho právneho zástupcu číslo vo formáte IBAN: X XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX, pod VS XXXXX do troch dní od právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu.

III.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s napadnutým rozsudkom, ktorý považoval za vecne správny a zákonný.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a z dôvodov podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p.); odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O. s. p.), keď deň

verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O. s. p. v spojení s § 211 ods. 2 O. s. p. a § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Podľa § 220 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 O. s. p.)

V prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu, súd postupuje podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti O. s. p. (§ 247 ods. 1 O. s. p.).

Pri preskúvaní zákonosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 prvá veta O. s. p.).

Podľa § 246c ods. 1, veta prvá O. s. p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Úlohou správneho súdu pri preskúvaní zákonosti rozhodnutia správneho orgánu je posudzovať, či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi.

Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 O. s. p.).

Úlohou prvostupňového súdu v predmetnej veci bolo postupom podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku - upravujúcej rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov - na základe žaloby žalobcu preskúmať zákonnosť rozhodnutia žalovaného č. OPS/BEZ/2014/206-2.1 O-526/2014 zo dňa 18. decembra 2014, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie Inšpektorátu práce Trnava č. k.: R 246/2014/SE zo dňa 29. septembra 2014, ktorým podľa § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona č. 125/2006 Z. z. uložil žalobcovi pokutu vo výške 2 000,- eur za porušenie povinností vyplývajúcich z predpisov uvedených v § 2 ods. 1 písm. a) v štvrtom bode zákona č. 125/2006 Z. z. tým, že žalobca využíval závislú prácu fyzickej osoby p. U. P. (nar. XX.X.XXXX), ktorá vykonávala pre žalobcu závislú prácu, mal s ňou uzatvorený pracovnoprávny vzťah na základe pracovnej zmluvy zo dňa 01.12.2013 a nesplnil si prihlasovaciu povinnosť voči Sociálnej poisťovni podľa osobitného predpisu § 231 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z., čím porušil ustanovenie § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. b) zákona č. 82/2005 Z. z.

Zákon č. 125/2006 Z. z. upravuje inšpekciu práce, ktorej prostredníctvom sa presadzuje ochrana zamestnancov pri práci a výkon štátnej správy v oblasti inšpekcie práce, vymedzuje pôsobnosť orgánov štátnej správy v oblasti inšpekcie práce a ich pôsobnosť pri výkone dohľadu podľa osobitného predpisu a ustanovuje práva a povinnosti inšpektora práce a povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby (§ 1).

Podľa § 2 ods. 1 písm. a/ bod 4 zákona č. 125/2006 Z. z., inšpekcia práce je dozor nad dodržiavaním právnych predpisov, ktoré upravujú zákaz nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania;

Podľa § 7 ods. 3 písm. i/ zákona č. 125/2006 Z. z., Inšpektorát práce rozhoduje o uložení pokút podľa § 19, 20 a osobitného predpisu,

Podľa § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1 zákona č. 125/2006 Z. z., Inšpektorát práce uloží pokutu
a/ zamestnávateľovi alebo fyzickej osobe za

1. porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania od 2 000,- eur do 200 000,- eur, a ak ide o nelegálne zamestnávanie dvoch a viac fyzických osôb súčasne, najmenej 5 000,- eur;

Podľa § 21 ods. 3 zákona č. 125/2006 Z. z. na konanie podľa § 4 písm. e/, § 6 ods. 1 písm. b/, d/ a e/, § 7 ods. 3 písm. d/, e/, i/ a t/, ods. 8 písm. b/ a ods. 9, § 12 ods. 2 písm. d/ až f/, § 19 a 20 sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak. Všeobecné predpisy o správnom konaní sa nevzťahujú na vydanie oprávnenia, preukazu, osvedčenia a povolenia podľa tohto zákona.

Zákon č. 82/2005 Z. z. vymedzuje nelegálnu prácu a nelegálne zamestnávanie, ustanovuje zákaz vykonávania nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, výkon kontroly, povinnosti kontrolného orgánu a postih za porušenie zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania (§ 1).

Podľa ust. § 3 ods. 1, ods. 2 zákona č. 82/2005 Z. z. v znení účinnom v čase vydania prvostupňového rozhodnutia, fyzická osoba nesmie vykonávať nelegálnu prácu.

Právnická osoba a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 2 a 3. Fyzická osoba nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 3.

Podľa ust. § 2 ods. 2 písm. b) zákona č. 82/2005 Z. z., nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby, má s ňou založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu a do začiatku výkonu kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania nespĺnila povinnosť podľa osobitného predpisu (zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení).

Podľa § 231 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. je zamestnávateľ povinný prihlásiť do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia

1. zamestnanca podľa § 4 ods. 1 na nemocenské poistenie, na dôchodkové poistenie a na poistenie v nezamestnanosti a zamestnanca podľa § 4 ods. 2, okrem zamestnanca v právnom vzťahu na základe ním určenej dohody podľa § 227a, na dôchodkové poistenie pred vznikom týchto poistení, najneskôr pred začatím výkonu činnosti zamestnanca, odhlásiť zamestnanca do ôsmich dní od zániku týchto poistení okrem zániku povinného nemocenského poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti podľa § 20 ods. 3, zrušiť prihlásenie do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, ak poistný vzťah podľa § 20 nevznikol, a oznámiť zmeny v údajoch uvedených v § 232 ods. 2 písm. a) až c),

2. zamestnanca v právnom vzťahu na základe ním určenej dohody podľa § 227a, ktorý mu zakladá právo na pravidelný mesačný príjem, na dôchodkové poistenie najneskôr v lehote splatnosti poistného podľa § 143 ods. 2 za kalendárny mesiac, v ktorom jeho mesačný príjem podľa § 3 ods. 1 písm. a) a ods. 2 a 3 z tejto dohody presiahol sumu podľa § 4 ods. 5, odhlásiť tohto zamestnanca v lehote splatnosti poistného podľa § 143 ods. 2 za kalendárny mesiac, v ktorom jeho mesačný príjem podľa § 3 ods. 1 písm. a) a ods. 2 a 3 z tejto dohody nepresiahol sumu podľa § 4 ods. 5 alebo odhlásiť tohto zamestnanca do ôsmich dní od zániku tohto poistenia z iného dôvodu, zrušiť prihlásenie do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, ak poistný vzťah podľa § 20 nevznikol, a oznámiť zmeny v údajoch uvedených v § 232 ods. 2 písm. a) až c),

3. zamestnanca v právnom vzťahu na základe ním určenej dohody podľa § 227a, ktorý mu zakladá právo na nepravidelný príjem, na dôchodkové poistenie najneskôr v lehote splatnosti poistného podľa §

143 ods. 1 štvrtej vety, ak priemerný mesačný príjem podľa § 3 ods. 1 písm. a) a ods. 2 a 3 z tejto dohody presiahol sumu podľa § 4 ods. 5, zrušiť prihlásenie do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, ak poistný vzťah podľa § 20 nevznikol, a oznámiť zmeny v údajoch uvedených v § 232 ods. 2 písm. a) až),

4. zamestnanca v právnom vzťahu na základe ním určenej dohody podľa § 227a, ktorý mu zakladá právo na pravidelný mesačný príjem, na dôchodkové poistenie najneskôr v lehote splatnosti poistného podľa § 143 ods. 1 tretej vety, ak mu bol vyplatený príjem podľa § 3 ods. 1 písm. a) a ods. 2 a 3 po zániku tejto dohody a vyplatením tohto príjmu nadobudol postavenie zamestnanca,

5. zamestnanca v právnom vzťahu na základe ním určenej dohody podľa § 227a na účely úrazového poistenia, garančného poistenia pred vznikom tohto právneho vzťahu najneskôr pred začatím výkonu práce, odhlásiť tohto zamestnanca z registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia do ôsmich dní od skončenia skončení tohto právneho vzťahu, zrušiť prihlásenie do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, ak pracovnoprávny vzťah nevznikol, a oznámiť zmeny v údajoch uvedených v § 232 ods. 2 písm. a) a b),

6. fyzickú osobu uvedenú v § 4 ods. 1 písm. d) na účely úrazového poistenia, garančného poistenia pred vznikom pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru najneskôr pred začatím výkonu práce, odhlásiť fyzickú osobu uvedenú v § 4 ods. 1 písm. d) z registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia do ôsmich dní od skončenia skončení pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru, zrušiť prihlásenie do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, ak pracovný pomer alebo štátnozamestnanecký pomer nevznikol, a oznámiť zmeny v údajoch uvedených v § 232 ods. 2 písm. a) a b),

7. zamestnanca, ktorý bol fyzickou osobou uvedenou v § 4 ods. 1 písm. d) a povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti jej vzniklo podľa § 20 ods. 4 písm. a), na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a poistenie v nezamestnanosti, najneskôr v lehote splatnosti poistného podľa § 143 ods. 2 za kalendárny mesiac, v ktorom mesačný príjem presiahol sumu podľa § 4 ods. 1 písm. d) druhého bodu, a ak povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti vzniklo podľa § 20 ods. 4 písm. c) pred vznikom tohto poistenia,

8. zamestnanca, ktorý bol fyzickou osobou uvedenou v § 4 ods. 1 písm. d) bode 1b. a povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti jej vzniklo podľa § 20 ods. 4 písm. b), na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a poistenie v nezamestnanosti, najneskôr v lehote splatnosti poistného podľa § 143 ods. 2 za kalendárny mesiac, v ktorom prestala mať trvalý pobyt v najmenej rozvinutom okrese,

9. zamestnanca uvedeného v § 4 ods. 2 písm. c) na dôchodkové poistenie v lehote splatnosti poistného podľa § 143 ods. 1 druhej vety.

Podľa § 3 ods. 1 správneho poriadku, správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností.

Podľa § 32 ods. 1 správneho poriadku, správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady na rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

Podľa § 46 správneho poriadku, rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

Úlohou najvyššieho súdu v predmetnej veci bolo posúdiť, či v posudzovanom prípade boli splnené zákonné podmienky pre sankčný postih žalobcu v zmysle ustanovenia § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona č. 125/2006 Z.z.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Z citovanej ústavnej úpravy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu.

Z uvedených dôvodov bolo povinnosťou Národného inšpektorátu práce, ako aj Inšpektorátu práce Trnava v danom prípade vykonať výklad a aplikáciu právnej normy ustanovenej v § 3 ods. 2 v spojení s § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z. z. v kontexte s účelom tohto zákona s prihliadnutím na všetky okolnosti daného prípadu.

Inšpektorát práce Trnava a aj žalovaný v preskúmvanej veci pri posudzovaní nelegálneho zamestnávania uvedeného zamestnanca žalobcom, vychádzajúc výlučne z gramatického výkladu uvedených právnych noriem, žiadnym spôsobom nevyhodnotili postup žalobcu ako zamestnávateľa a nekonfrontovali kvalitu týchto zistených skutočností s následkami takéhoto konania v súlade s účelom zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní.

Pokiaľ zákonodarca v právnej norme ustanovenej v § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z. z. považuje za nelegálne zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, také zamestnávanie fyzickej osoby, ktoré je založené na využívaní závislej práce tejto fyzickej osoby a zamestnávateľ má s ňou založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného zákona - Zákonníka práce, a nespĺnil si oznamovaciu povinnosť voči Sociálnej poisťovni podľa osobitného predpisu, ktorým je právna úprava obsiahnutá v § 231 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. a ktorá predpokladá prihlásenie do registra poisťencov a sporiteľov starobného dôchodku najneskôr pred začatím výkonu činnosti zamestnanca, je pre posúdenie včasnosti splnenia si povinnosti prihlásenia do registra poisťencov a sporiteľov starobného dôchodku, ako základného predpokladu pre ustálenie záveru nelegálneho zamestnávania, zistenie začiatku výkonu činnosti zamestnanca.

Z podkladov súdneho spisu, ktorého súčasťou bol aj administratívny spis žalovaného vrátane prvostupňového správneho orgánu boli zistené nasledujúce skutočnosti:

Dňa 29. mája 2014 bola u žalobcu ako kontrolovaného subjektu na prevádzke: obchod Bublina (OC AUPARK), Nitrianska ulica, Piešťany, vykonaná inšpekcia práce zameraná na kontrolu dodržiavania zákazu nelegálneho zamestnávania podľa ustanovení zákona č. 82/2005 Z. z.

Fyzická osoba U. P. v čase výkonu inšpekcie práce, t. j. dňa 29. mája 2014 pre kontrolovaný subjekt (žalobcu) vykonávala prácu predavačky. Kontrolovaný subjekt mal s uvedenou fyzickou osobou založený pracovnoprávny vzťah na základe pracovnej zmluvy z 1. decembra 2013.

Pani U. P. vykonávala u žalobcu najskôr závislú prácu na základe uzavretej dohody o vykonaní práce od 5. novembra 2013, kedy ju aj žalobca prihlásil do evidencie poisťencov Sociálnej poisťovne.

Dohoda o vykonaní práce podľa tvrdenia žalobcu nebola uzavretá na dobu určitú - do 30. novembra 2013 a ani prihlasovanie do registra Sociálnej poisťovne nebolo prihlasovaním na dobu do 30. novembra 2013.

Od 1. decembra 2013 vykonávala pani P. závislú prácu pre žalobcu už na základe uzavretej pracovnej zmluvy, pričom žalobca ju z evidencie poistencov Sociálnej poisťovne neodhlásil. Registračnú povinnosť vo vzťahu k Sociálnej poisťovni, titulom uzavretej pracovnej zmluvy žalobca realizoval až 16. decembra 2013, kedy vykonal súčasne odhlášku poistenia p. P. ku dňu 30. novembra 2013, registrovanej na základe dohody o vykonaní práce a urobil novú prihlášku - registráciu poistenia p. P. podľa pracovnej zmluvy odo dňa 01. decembra 2013.

Treba zdôrazniť, že v posudzovanej veci išlo stále o toho istého zamestnávateľa, u ktorého bola žalobkyňa zamestnaná nepretržite, a to aj v čase kontroly.

Predloženie pracovnej zmluvy a potvrdenie prihlášky do uvedeného registra Sociálnou poisťovňou bez ďalšieho považuje odvolací súd za nepostačujúce na ustálenie záveru o nelegálnom zamestnávaní žalobcom ako zamestnávateľom, najmä s prihliadnutím na skutočnosť, že pracovná zmluva uzatvorená medzi účastníkmi pracovnoprávneho vzťahu bezprostredne nadväzovala na dohodu, ktorá sa v predložennom administratívnom spise nenachádzala, ale podľa tvrdenia žalobcu nebola uzatvorená na dobu určitú, t. j. do 30. novembra 2013.

Z podkladov spisu správneho orgánu je ale zrejmé, že zamestnankyňa P. pracovala u žalobcu nepretržite, najskôr na základe dohody, neskôr na základe pracovnej zmluvy. Neuniklo pozornosti najvyššieho súdu, že pani P. bola zamestnankyňou žalobcu aj v čase kontroly, skutočnosť ktorá je zrejماً z Protokolu o kontrole z 23. júna 2014.

Podľa názoru senátu najvyššieho súdu bolo potrebné vec posudzovať v súlade s účelom zákona o nelegálnom zamestnávaní.

Cieľom zákonodarcu právnou úpravou zákazu nelegálneho zamestnávania ustanovenou v § 3 ods. 2 v spojení s § 2 ods. 2 bolo zamedziť nelegálnemu zamestnávaniu fyzických osôb zamestnávateľom. Vzhľadom k uvedenému sa odvolaciemu súdu postup správnych orgánov oboch stupňov voči žalobcovi formalistickým výkladom právnej úpravy nelegálneho zamestnávania stanovenej v § 3 ods. 2 v spojení s § 2 ods. 2 pri skúmaní včasnosti registrácie v Sociálnej poisťovni, nezohľadnili skutočnosť, že došlo k plynulému prechodu do pracovného pomeru a vec neposúdili v súlade s účelom zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, ktorým je ochrana pracovného trhu pred nelegálnou prácou a nelegálnym zamestnávaním v materiálnom zmysle, a preto i prístup k zákonu musí byť materiálny a nie formálny.

Neuniklo tiež pozornosti najvyššieho súdu, že žalovaný sa s argumentáciou žalobcu uvedenou v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu správneho orgánu, dôsledne nevysporiadal.

Z horeuvedených dôvodov odvolací súd zamietajúci prvostupňový rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 O. s. p. zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného vrátane prvostupňového rozhodnutia zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie, v ktorom v zmysle § 250ja ods. 4 O. s. p. je viazaný právnym názorom súdu.

V ďalšom konaní bude povinnosťou správnych orgánov postupovať podľa právnej úpravy, ustanovujúcej porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania v zmysle ustanovení zákona č. 294/2017 Z. z. - ktorým bol s účinnosťou od 01.01.2018 novelizovaný zákon č. 82/2005 Z. z. - podľa ktorého sa porušenie právnej povinnosti posudzuje pre zamestnávateľov priaznivejšie (§ 2 ods. 2 písm. b/).

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 246c veta prvá O. s. p. a § 250k ods. 1 O. s. p. tak, že úspešnému žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania.

Náhrada trov konania spočíva v zaplatených súdnych poplatkoch vo výške 140,- eur (za žalobu a za odvolanie) ako i v trovách právneho zastúpenia v prvostupňovom a odvolacom konaní, ktoré boli právnym zástupcom žalobcu vyčíslené v súlade so vyhláškou č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších prepisov za 4 úkony právnej služby (2x úkon á 139,83 eura - prevzatie a príprava zastúpenia, podanie žaloby, 2x úkon á 143,- eur - účasť na pojednávaní krajského súdu dňa 21.04.2016, podanie odvolania proti rozsudku krajského súdu podľa § 11 ods. 4 v spojení s § 13a ods. 1 písm. a), c), g), 2x rež. paušál á 8,39 eura pre rok 2015, 2x rež. paušál á 8,58 eura pre rok 2016, podľa § 16 ods. 3 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z.) + 20 % DPH (nakoľko právny zástupca žalobcu je platcom DPH).

Spolu trovy právneho zastúpenia predstavujú sumu 780,14 eura.

Odvolací súd v odvolacom konaní postupoval podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktorý bol zrušený zákonom č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (§ 473), ktorý nadobudol účinnosť dňa 01.07.2016.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, ktorý v § 491 ods. 1 ustanovil, že ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s vyššie uvedenými prechodnými ustanoveniami odvolací súd v predmetnej veci postupoval podľa doterajšieho predpisu, Občianskeho súdneho poriadku.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.